

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krome.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Iz deželnega zbora.

(Nadaljevanje in konec.)

Navodilo o vlaganju prošenj i. t. d.

§ 4.

Na podlagi tega pritrilnega sklepa in uvažujoč vse okolnosti, ki govore za izpeljavo te vodne naprave, da deželni odbor po razmerju tehniških moči, ki so mu na razpolaganje, in v določenem, in od nujnosti naprave odvisnem redu deželnemu stavbnemu uradu izdelati podrobni načrt.

§ 5.

Troške tehniške poizvedbe (§ 3.) plača za prvo dežela.

Ako se pa izvrši k § 4 izdelani podrobni načrt se postavijo stroški za poizvedbe ter tudi za sestavo nadrobnega načrta in vsi izdatki, ki so s tem v zvezi v proračun.

Če imajo tehniške poizvedbe tak uspeh, na katerega podlagi občina (vas) ne more iz tehtnih razlogov storiti sklepa, ki je potreben za napravo nadrobnega načrta (§ 3.), ali ako deželni odbor odkloni napravo nadrobnega načrta ali podpiranje podjetja, prevzame stroške prvih poizvedb dokončno dežela.

Toda, če je občina na podstavi poizvedb storila sklep k § 3., in se je po nadaljnem razpravljanju te zadeve izdelal po naročilu deželnega odbora nadrobni načrt, občina se pa iz kateregakoli vzroka odrekla izpeljavi tega načrta, tedaj mora občina (vas) vse stroške za poizvedbe in za nadrobni načrt deželi povrniti.

§ 6.

V treh izvodih izdelani nadrobni načrt mora obsegati:

1. vse črteže, ki so potrebni v brezdvomno pojasnilo nameravane naprave, v obliki 21/34 cm;

2. tehniško poročilo, ki v vsem dobobra polnjuje črteže in ob jednem navaja obstoječe razmere v dobavi vode ter tudi vse za njih potrebno izboljšanje važne okolnosti;

3. potrdilo, da se je voda, ki se bo zajela za vodno napravo, kemično - bakterijski preiskala;

4. podroben razkaz cen za vsa pri izpeljavi podjetja primerna dela;

5. stroškovnik z natančnim popisom in s točno cenitvijo vseh potrebnih del in dobav ter tudi drugih izdatkov, ki so v zvezi z izpeljavo podjetja;

6. splošne in posebne stavbne pogoje, ki se nanašajo na oddajo in izvršitev naprave;

7. seznamek vseh parcel in njih posestnikov, čez katere drži vodovodna proga, ali na katere se postavijo kakšni objekti naprave;

8. od deželnega odbora po odredbi z dne 13. maja 1905., št. 3173, izdane predpise za oskrbovanje, nadzorovanje in vzdrževanje vodovodov, katere je za to napravo primerno popolniti.

§ 7.

Tako opremljeni podrobni načrt se dopošlje v enem izvodu e. kr. deželni vladí v pogled in načelno izjavo glede podpiranja podjetja z državnimi sredstvi.

§ 8.

Ko je došla izjava e. kr. deželne vlade in so se kake od nje zaželjene, opravičene popolnitve podrobnega načrta izvršile, se pošlje načrt v dveh izvodih in v imenu dotične občine pristojnemu e. kr. okrajnemu glavarstvu s prošnjo, da odredi in izvrši vodnopopravno obravnavo.

§ 9.

Pri vodnopopravni obravnavi ima posredovati deželni tehnik, če mogoče projektant, ter zastopati občino glede načrta.

Ko postane vodnoppravna razsodba pravno-močna, mora deželni stavbni urad izvršiti v razsodbi zahtevane popolnitve in predelave načrta in stroškovnika.

§ 10.

Ta dokončno urejeni načrt je predložiti deželnemu odboru. Deželni odbor sklepa potem, kolikor je v njegovi oblasti, potem o visokosti deželnega prispevka za to podjetje ter pošlje dokončni načrt ob naznanilu deželnega prispevka in doneska, ki se ga je nadejati od države občini, z naročilom, naj v smislu določbe občinskega reda pravnomočno sklene, da je voljna plačati za izpeljavo vodne naprave po odbitku državnega in deželnega prispevka preostajajoče stroške ter izvršeno napravo brez prigovora vzdrževati.

§ 11.

Ko dojdejo ti pravilno razglašeni sklepi in izjave, pošlje deželni odbor po rešitvi morebitnih pritožb z vodnoppravno razsodbo, sklepom občine glede prispevka za napravo in vzdruževanje nje-nega in z naznanilom obljubljenega deželnega prispevka c. kr. deželni vladi in s prošnjo, naj ga s priporočilom izroči c. kr. ministerstvu za poljedelstvo in izposluje državni prispevek.

§ 12.

Ko so prispevki države, dežele in udeležencev dokončno zagotovljeni, se lahko prične z izvršitvijo podjetja. Pri tem se je zopet držati povrstnega reda, ki ga določi deželni odbor in je zlasti odvisen od vsako leto razpoložljivih denarnih sredstev.

§ 13.

Pravi pričetek izpeljave je pa odvisen še od teh okoliščin:

Državni prispevek za količkan večja podjetja se navadno izplača v dveh ali večletnih obrokih.

Tudi glede deželnega prispevka to ni izključeno.

Glede na to je pri vsaki napravi prevdariti, ali je z ozirom na nje obsežnost in potrebno stavbno dobo mogoče plačevati podjetnika z obrokoma plačevanimi prispevki.

Če to ni mogoče, je pričetek dela ali za toliko časa odložiti, da bo gotovo možno podjetnika plačati brez zadržka, zdržavnim in deželnim prispevkom, katerih obroki med tem dospejo v plačilo ter prispevki udeležencev, ali pa mora občina, ako ji je do tega, da se prej izvrši naprava, pravomnočno zagotoviti predplačilno brezobrestno pokritje obrokov državnega in deželnega prispevka.

Končno mora občina dokazati, da ji je na njo pripadajoči prispevek in eventualno za predplačilno pokritje državnega in deželnega pri-

spevka potrebni znesek vsak čas na razpolago in da ga more točno vplačati pri deželni blagajnici v obrokih, ki jih določi deželni odbor.

§ 14.

Ako so v §§ 12 in 13 navedeni pogoji izpolnjeni, razpiše deželni odbor dela, ki se oddajo potom javne dražbe.

Ako se ni med razpravami o podjetju in posebno še pri določavanju prispevkov nič drugega določilo, ima deželni odbor pravico, izbirati med došlimi ponodbami po svojem preudarku. Odredi pa tudi lahko, da se vsa dela ali le nekatera izvrše v lastni režiji.

Ako pa so se prispevki, zlasti iz državnega melioracijskega zaklada dovolili pod posebnimi pogoji glede na oddajo del, jih je pred predajo del podjetniku izpolniti.

§ 15.

Za tehnično-administrativno vodstvo in nadzorovanje gradbe je po naročilu deželnega odbora skrbeti dež. stavbnemu uradu.

Načeloma se določa, da mora težje naprave in dela, za katera je proračunjeno nad 10.000 K, voditi in nadzorovati dež. tehnik, ki mu je vedno biti na stavbišču.

Dela pod 10.000 K je občasno nadzorovati, kakor je potrebno z ozirom na važnost stavbnih delov, ki se razno izvršujejo.

Da se stroški za stavbno vodstvo kolikor mogoče zmanjšujejo, se ozirati na to, da se manjše, po razmerju tal ugodno ležeče zgradbe ob enem začno izvrševati, ali da se stavbnemu voditelju pri manjših delih, pri katerih mu ni treba vedno biti, odkažejo poizvedbe, merjenje voda v okraju ali sploh druga deia.

Stroške za stavbno vodstvo je tako, kakor stroške za poizvedbe, za sestavo podrobnega načrta itd. v smislu § 5 tega navodila postaviti v proračun in deželni odbor jih plača predplačiloma na račun podjetju dovoljenega deželnega prispevka.

§ 16.

Pravice in dolžnosti stavbnega voditelja vodnih naprav na Kranjskem, ki se izvrše pod nadzorstvom deželnega stavbnega urada, so določene v posebnem od dež. odbora odobrenem navodilu.

§ 17.

Po določbah stavbnih pogojev se nakazujejo podjetniku odplačila, in sicer izključno po deželnem odboru pri dež. blagajnici.

Istotako je vse prispevke plačati pri kranjski dež. blagajnici.

Deželnemu knjigovodstvu je zabeleževati vse prejeme in izdatke ter za vsako podjetje imeti poseben račun.

§ 18.

Po dovršitvi gradbe se odredi nje kolavdacija. Kolavdacija je dvojna: vodnoppravna in tehnična ter obsega tudi obračun s podjetnikom.

Prvo izvrši na prošnjo deželne odbora politična oblast I. instance v prisotnosti državnega tehnika, drugo, organ dež. stavbnega urada, ki ga določi dež. odbor.

Pri obeh uradnih dejanjih, ki ju je istočasno odrediti in o katerih uspehih je spisati posebna zapisnika, morajo biti navzoči stavbni voditelj, zastopniki dotične občine in podjetnik.

Na posebnim zahtevam, ki jih morda izreče državna uprava glede kolavdacije in prevzetja dovršene naprave, se je ozirati:

Pri tehnični kolavdaciji je natančno preiskovati vsa dela in dobave glede na njih solidnost in izvršitev po načrtu; vse armature glede na brezhibno delovanje, stroje (črpalnice, turbine, motorje itd.) glede na dogovorjeno delovršbeno zmožnost itd.

Izid je zabeležiti v kolavdacijskem zapisniku in zlasti navesti natančno vse nedostatke, ako bi bili kateri.

Razen tega je načelno potrditi, ali se izvršena dela in dobave ujemajo z izvršilnimi načrti, katere mora podjetnik prinesiti k kolavdaciji in z obračunom, ki ga je že prej stavbno vodstvo pregledalo.

Dokončni pregled obračuna po številkah bo kolavdatorju zaradi kratko odmerjenega časa navadno opraviti doma.

Ako se ni nič drugega določilo, odobri tehnični kolavdacijski zapisnik deželni odbor, ki mu ga mora predložiti deželni stavbni urad s predlogom, da je podjetniku izplačati ostali zaslužek ko brž je izpolnil zahteve, ki so se bile pri kolavdaciji izrekle.

§ 19.

Pri kolavdaciji je izvršeno napravo izročiti občini. O tej izročitvi je po obrazcu, ki ga izda deželni odbor sestaviti zapisnik, v katerem se občina zaveže, da bode napravo brezhibno vzdrževala od dneva, ko jo je prevzela, v smislu predpisov, ki jih je deželni odbor izdal po odredbi z dne 13. maja 1905. l., št. 3173, in ki jih je v vsakem posameznem primeru po potrebi primerno popolniti.

Zapisnik je napraviti v dveh izvodih in enega z izvršitvenim načrtom vodovoda in s primernim številom preje omenjenih »predpisov«
oddati občini. Drugi izvod je izročiti deželnemu odboru.

§ 20.

Ko sta kolavdacijski operat in obračun s podjetnikom odredena, mora deželni stavbni urad dogovorno z deželnim knjigovodstvom sestaviti račun o vseh stroških, vpoštevši vse izdatke, ki

so v zvezi z izpeljavo vodne naprave, in jih porazdeliti na podstavi merodajnih dogovorov in obljub med vse prispevajoče udeležence.

§ 21.

Na ta način vporabljeni z načrtom o oddaji in izvršitvi, s proračuni, stavbnimi pogoji, končnim računom, vodnoppravnem in tehničnem kolavdacijskem zapisniku ter zapisniku o prevzetju opremljeni končni operat je po odobritvi deželne odbora poslati c. kr. deželni vladi, da ga predloži c. kr. ministerstvu za poljedelstvo v odobrenje in nakaz končnega obroka državnega prispevka.

§ 22.

Po preteku jamstvene dobe je izvršiti deželnemu stavbnemu uradu na prošnjo podjetnika ob stroških občine pokolavdacijo in ukreniti kar je potrebno, da se izroči podjetniku kavejio.

§ 23.

Vsako vodno napravo je v smislu odredbe deželne odbora z dne 13. maja 1905. l., št. 3173, po potrebi najmanj po edenkrat na leto po organu dež. stavbnega urada pregledati.

Da se dotični stroški, ki jih mora povrniti občina, kolikor mogoče zmanjšajo, je vselej nadzorovati več krajevno ugodno ležečih vodovodov skupno in potne stroške pa razdeliti.

§ 24.

To navodilo je veljavno ne samo za zgradbe, izvršene kot deželne, ampak tudi za zgradbe, izvršene kot občinska podjetja.

Pri deželnih podjetjih, ki se izvrše na podlagi posebnega deželne zakona, je samo ob sebi umevno, da je primerno vpoštevati določila tega zakona.

§ 25.

Načrti za vodne naprave, ki se izdelajo po naročilu udeležencev brez sodelovanja deželne stavbnega urada in se predlože deželnemu odboru s prošnjo za prispevek, morajo ustrezati določilom tega navodila in ravnati je ž njimi popolnoma v njih smislu.

Vojni zakon.

(Dalje.)

§ 13.

Vojaška izobrazba in vojna služba deželne brambe v mirnem času določena je v domobranskem zakonu.

Nadomestna rezerva domobranstva naj se v mirnem času osem tednov vojaški izobrazbi, po-

tem pa se pozove praviloma le še k perijodičnim orožnim vajam (§ 54).

Poziv (sklicanje) in mobilizacija deželne brambe izvrši se le na ukaz Njegovega Veličanstva na podlagi določb, ki jih vsebuje domobranski zakon.

Če je treba le delno sklicanje deželne brambe, izvrši se to po zaporedni vrsti nabornih letnikov, počenši z najmlajšim.

Deželna bramba kliče se k perijodičnim orožnim vajam potom pristojnih domobranskih oblasti.

§ 14.

Letni kontingent novincev (rekrutov), ki je potreben za vzdrževanje stalne armade in vojne mornarice določa se na 103.100 mož in se razdeli na eni strani na kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru in na drugi strani na dežele ogrske krone po številu prebivalstva, in sicer na podlagi izida zadnje ljudske štetve.

(Veljavno le za dobo razglasa tega zakona: Na podlagi izvršene ljudske štetve dne 31. dec. 1880 staviti morajo v državnem zboru zastopana kraljestva in dežele letni rekrutni kontingent 60.389 mož. — Kakor znano ta določila ne bodo imela stalnega pomena, ker se v doglednem času spremeni vojni zakon in obenem zviša kontingent novincev, kar se je pri domobranstvu itak že zgodilo. — Op. pis.)

Za vzdrževanje deželne brambe v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel, izvemši Tirolsko in Predarlško, določa se letni rekrutni kontingent na 10.000 mož.

Višina tukaj določenih rekrutnih kontingentov naj velja za 10 let.

Le v tem slučaju bi moglo nastati kako drugo vprašanje pred pretekom desetletne dobe, če bi smatralo Njegovo Veličanstvo sporazumno z dotičnima odgovornima vladama zvišanje ali znižanje kontingenta kot potrebno. Izvršiti pa se more nabor obeh kontingentov le tedaj, če jih je postavodaja (t. j. državni zbor, op. pis.) za dotično leto tudi že dovolila.

Pred potekom preje omenjene dobe pa se morajo predloge glede nespremenjenega stanja ali pa spremenitve rekrutnega kontingenta s strani vlade pravočasno predložiti državnemu zboru.

§ 15.

Število novincev, ki se morajo oddeliti k stalni armadi (ali vojni mornarici) in k deželni brambi (§ 14), razdeliti se mora med posamezne vojaške teritorialne okraje po številu prebivalstva in v teh krajih med posamezne naborne okraje po resničnem vspehu naborov.

Uvrščanje novincev k stalni armadi in deželni brambi izvršiti se mora po vrsti starostnega

razreda in v vsakem takem razredu po žrebovi vrsti.

Vsi oni, ki niso potrjeni v tretjem ali kakem višjem (starejšem) starostnem razredu k stalni armadi, uvrstiti se morejo tudi izven žrebne vrste k deželni brambi.

Vsi mornarji po poklicu prideliti se morajo vojni mornarici in to brez ozira na starostni razred in na žrebovo vrsto, dokler ni rekrutni kontingent vojne mornarice popolnoma pokrit.

Potem, ko sta oba rekrutna kontingenta za stalno armado (vojno mornarico) in deželno brambo popolnoma pokrita, uvrste se preostali novinci kot »nadštevilni« (§ 18 f) v nadomestno rezervo. — Ti nadštevilni nadomestniki porazdele se potem med stalno armado in deželno brambo po razmerju obeh rekrutnih kontingentov in sicer po žrebovi vrsti na ta način, da odpadejo najvišje žrebove številke k deželni brambi; vsi oni pa, ki so bili potrjeni neposredno v nadomestno rezervo (§ 18 a, b, c, d in e) pa pridejo k stalni armadi ali pa k deželni brambi le z ozirom na to, če se nahajajo med žrebovimi številkami bodisi stalne armade ali pa deželne brambe.

Vsi oni novinci ter nadomestni rezervisti, ki odpadejo k stalni armadi, morajo se načeloma uvrstiti k onim vojnim krdelom, ki se izpopolnjujejo iz onih vojaških teritorialnih okrožij, v katerih imajo domovinsko pravico.

§ 16.

Stalna armada in vojna mornarica se dopolnjujeta:

a) z nabori (glavnimi in naknadnimi nabori, §§ 37, 38 in 39);

b) z nabori izven starostnega razreda in žrebne vrste (§§ 44, 45, 47, 48 in 49);

a) z uvrščanjem gojencev vojaških izobraževalnih zavodov (§ 21);

d) s prostovoljnim vstopom (§§ 22 in 25).

§ 17.

Deželna bramba se dopolnjuje:

a) z nabori (glavnimi in naknadnimi nabori, §§ 37, 38 in 39);

b) z nabori izven starostnega razreda in žrebove vrste (§§ 15, 44, 45, 47, 48 in 49);

c) s prestavljenjem rezervnega moštva in nadomestnih rezervistov po končani službeni dobi pri stalni armadi (§ 8);

d) s prostovoljnim vstopom (§ 23);

e) s prestavljenjem enoletnih prostovoljcev (§ 25);

f) izjemoma s predčasnim premeščanjem kadetov stalne armade v aktivno stanje deželne brambe (§ 52);

g) z uvrščanjem absolviranih gojencev domobranske kadetne šole (do najvišjega števila 60 v enem letu).

§ 18.

V nadomestno rezervo se pridele:

- a) kandidatje duhovskega stanu (§ 31);
- b) podučitelji in učitelji (§ 32);
- c) lastniki podedovanih kmetij (§ 33);
- d) vsi oni novinci, katerih rodbinske (družinske) razmere imajo posledice oproščenja redne prezenčne službe v mirnem času (§ 34);
- e) vsi deloma (manj) sposobni (§ 38);
- f) nadštevilnimi novinci (§ 15).

§ 19.

Za vstop v stalno armado in vojno mornarico je treba:

- a) državljanstvo v eni izmed obeh državnih polovic monarhije;
- b) potrebna duševna in telesna sposobnost in telesna velikost najmanj 155 cm.;
- c) starost najmanj izpolnjenih 17 let.

Vsi pri armadi potrebni rokodelci, oni ki so uporabni za pisarniške posle, dalje potrebni mornarji in rokodelci za ladije, morejo biti potrjeni — če so sicer sposobni — brez ozira na njihovo telesno velikost.

§ 20.

Za vstop k deželni brambi se zahteva:

- a) državljanstvo v kraljestvih in deželah, zastopanih v državnem zboru;
- b) potrebna duševna in telesna sposobnost;
- c) da je dotičnik dosegel najmanj starost, ko ga zadene naborna dolžnost.

Vsi nadaljni pogoji za uvrščenje k deželni brambi so obseženi v §§ 15 in 23.

§ 21.

Uvrščenje absolviranih gojencev vojaških izobraževalnih zavodov v stalno armado (vojno mornarico) oziroma v deželno brambo odredi se po vojaških oblastih na podlagi za to obstoječih posebnih predpisov.

Ti gojenci morajo za vsako dovršeno šolsko leto, katero so dovršili bodisi na popolnoma prostem eraričnem ali pa na ustanovnem mestu po eno leto, — za vsako dovršeno šolsko leto pa, v katerem so uživali polovično prostost — pa polovico leta služiti aktivno nad redno prezenčno službeno dobo. Skupna prezenčna službeno doba pa ne sme v prvem slučaju presežati 10, v drugem slučaju pa ne 7 let.

Plačujoči gojenci, katerih izobrazba je trajala štiri ali več let, pa morajo služiti aktivno eno leto nad postavno (redno) prezenčno službeno dobo.

§ 22.

Vsak domačin more vstopiti prostovoljno v armado (vojno mornarico), kdor ima za to postavne sposobnosti, ki so potrebne (§ 19).

Izključeni pa so oni, ki vsled prestane kazenske obsodbe ne uživajo popolno vseh državljanskih pravic.

Mladoletnim je treba za prostovoljni vstop dovoljenja očetovega ali pa varuhovega.

Kdor prostovoljno vstopi, dovoljeno mu je, da si izbere vojno krdelo, kjer hoče služiti, seveda pod pogojem, da ima izbrano krdelo sploh pravico, sprejemati prostovoljce — in pa, da ima prostovoljec tudi potrebno sposobnost za dotično krdelo.

Onim vojnim zavezancem, ki so po svojem starostnem razredu (§ 38) že pozvani k naboru, — med glavnim naborom (§ 37) ni dovoljen prostovoljni vstop.

Dotičnik, ki je bil postavno zavezan priti k naboru, toda ni prišel, izgubil je s tem pravico do prostovoljnega vstopa toliko časa, dokler ni po njegovem prihodu glede njega odločila naborna komisija z ozirom na zamujene nabore.

Službena doba onih, ki so že zadostili naborni obveznosti ali po končani postavni službeni dobi (§ 8) vstopijo prostovoljno, raztega se v stalni armadi (vojni mornarici) na postavno aktivno službeno dobo oziroma na dobo vojnega stanja.

Inozemci (tujci) pa se morejo sprejeti le izjemoma in le s privoljenjem Njegovega Veličanstva na postavno službeno dobo v stalno armado (vojno mornarico), — toda le, če se izkažejo z brezpogojnim dovoljenjem svoje vlade.

§ 23.

K deželni brambi more vstopiti prostovoljno vsak domačin, ki je zadostil svoji naborni dolžnosti in ni služiti obvezan niti v stalni armadi niti pri mornarici, in pa če ima postavne sposobnosti za vstop (§ 20).

Izključeni so oni, ki vsled prestane kazenske obsodbe ne uživajo popolno vseh državljanskih pravic.

Mladoletni morajo imeti za prostovoljen vstop dovoljenje svojega očeta ali varuha.

Službena doba prostovoljcev traja 2 leti, oz. za dobo vojne.

F. K.

Dalje prihodnjič.

Finančne prokurate.

Kjer je sedež deželne oblasti (deželne vlade ali namestništva), óndi se nahaja povsod tudi finančna prokura, ki je podrejena neposredno finančnemu ministerstvu; v Krakovem je vrh tega še posebna ekspozitura finančne prokurate.

Službeno stališče, notranja organizacija (ureditev) in službeno določilo teh organov, ki so izrečno označeni kot „oblastva“, urejena so bila na novo na podlagi cesarske odločbe z dne 8. marca 1898 po »službeni instrukciji«; — naredba skup-

nega ministerstva z dne 9. marca leta 1898, števil. 41.

Naloga finančnih prokuratur je: »opravljanje pravnozastopniških poslov državnega premoženja in drugih imovin, ki se glede zastopstva smatrajo prvim enaka«.

Službeno določilo njihovo obstoji torej:

1. v tem, da sodno zastopajo in zlasti vodijo vse pravde (pravne spore);

2. da zastopajo državno premoženje itd. tudi pri administrativnem postopanju;

3. da poročajo (oddajajo) pravna mnenja;

4. da sodelujejo pri zaključku pravnih poslov in opravil ter pri izgotovitvi pravnih listin, vse kar se tiče državnega premoženja in temu enakih imovin.

Ker pa je naloga finančnih prokuratur le zastopstvena ali pa posvetovalna, nikdar pa odredujoča ali odločilna, ne spadajo finančne prokureture k organizmu uprave (upravnih oblastev), ampak so izven nje, tako da v tej zvezi ni mogoče o njih razpravljati.

Pripomniti moramo le, v kolikor se tiče predmeta tega članka, da spada k državnemu premoženju, ki je morajo zastopati finančne prokureture, — glasom preje omenjene instrukcije med drugimi: »erar v splošnem pomenu, zlasti torej državni davki in naklade; ravnotako javne naklade v obče, v kolikor se pobirajo po ravnoistih organih ter z istimi sredstvi, kot državni davki*); monopoli, regalije, državna podjetja vseh vrst, državna posojila in sploh vse institucije in naprave, ki so določene v pokritje državnega gospodarstva«; dalje spada pod zastopstvo finančnih prokuratur: dvorni erar (dvorni zaklad), kaducitetna pravica (= zapadlostna pravica); denarne kazni in denarne globe, ki so jih naložile državne upravne oblasti, če se gre za to, da se izterjajo sodnim putem.

Dolžnost finančnih prokuratur je dalje, da izpolnjujejo ukaze centralnih oblasti in rekvizicije (prošnje) vseh državnih uradov, v kolikor se tičejo pravnega zastopstva, oddaje pravnega mnenja ali sodelovanja pri zaključku pravnih poslov in pri sestavi pravnih listin v zadevah njihovih službenih določil.

Vsekako pa imajo finančne prokureture pravico in dolžnost v onih slučajih, če dobe ukaze ali prošnje, ki se ne strinjajo po njihovem mnenju z interesi, ktere morajo zastopati, ali pa so sploh v nasprotju z določbami njihove službene instrukcije, da to kompetentnim administrativnim oblastem oziroma dotičnemu uradu pojasnijo in v važnih slučajih poročajo tudi finančnemu ministerstvu.

*) Torej tudi občinske naklade, ki jih pobirajo davčni uradi itd. — Op. pis.

Vprašanja in odgovori.

18. Gospod I. S. v Št. R.

Vprašanje:

1. Kteri je popolni naslov nemški in slovenski za prošnje vojakov, da bi bili ali oproščeni ali da bi jih pustili domov in pa pot, kamor se pošlje najprej. — Recimo, da je vojak v Celovcu, pa ga žele stariši — ker ga potrebujejo domov. Kam treba prošnjo vložiti?

2. Ali je treba prošnjo kolkovati?

3. Ali more kaj pomagati kak poslanec?

4. Ali more kak višji častnik z dobro besedo vplivati? —

5. Mogoče se dobi kaka brošura z naslovi in prošnjami?

6. Ali je upanje, da se oprostí fantá, ki ima že enega brata pri vojaki, in pride prvi letos na nabor?

Odgovor:

Vaša vprašanja so precej obširna, zato bi morali tudi obširno odgovarjati, česar pa v svojem listu ne moremo, ker bi Vam morali doslovno priobčiti dober del vojnih predpisov. Ljubo bi nam bilo, če se o priliki ogledate osebno.

Za danes torej v krajši obliki!

Ad 1. Princip je, da se vlagajo vse prošnje v vojaških zadevah potom pristojnih političnih oblasti prve inštanice (okrajnih glavarstev), ker se s tem rešitev le pospeši; sicer pošlje namreč vojaška oblast prošnjo politični v presojo, da izrazi mnenje.

Pri prošnjah za oproščanje vojaške službe po §§ 31—34 vojnega zakona pa sploh odločuje okr. glavarstvo.

Glede začasnih dopustov pa odločuje seveda polkovno poveljstvo po priporočilu prve inštanice politične oblasti. — V prvem slučaju naj se prošnja naslovi in pošlje okr. glavarstvu, v drugem pa naslovi na c. in kr. poveljstvo 17. pešpolka v Celovcu, vloží pa pri okrajnem glavarstvu. — Začasni dopusti se dovoljujejo le za čas žetve, sicer le v posebnega ozira vrednih slučajih.

Prošnja sme biti seveda slovenska. Nemški naslov je: Kommando des k. u. k. Infanterieregiments Ritter von Milde Nr. 17.

Ad 2. Kolkovati se morajo vse prošnje za ugodnosti, ki niso vtemeljene v zakonu in sicer prošnja sama 1 K, priloge 30 h. — To so prošnje, v kterih odločuje vojaška oblast administrativnim putem. — Vse ostale za oproščanje v smislu §§ 31—34 vojnega zakona itd. so kolká proste.

Ad 3. Intervencija poslancev pri vojaških prošnjah je docela nepotrebna; — kjer je prošnja v zakonu vtemeljena, se ji mora itak ugoditi, če ne je pa prosta pritožba do druge inštanice. Če pa je prošnja odvisna od dobre ali slabe volje vojaškega poveljnika, ki imajo včasih trde glave, pa bi posredovanje tudi ne vplivalo mnogo; — seveda pa posredovanje poslancev ne bode škodovalo.

Ad 4. Skoro ravnotako velja glede posredovanja častnikov samih; toda o tem je težko pisati. — Škodovati tudi ne more.

Ad 5. Doslej še nimamo nikake specialne brošure, ki bi obravnavala te vrste vojaške zadeve, zlasti imela vzorce za prošnje. — Le glede enoletnih prostovoljcev eksistira nemška knjižica, ki pa je že precej zastarela. Slovenske sploh nimamo. — Najboljši vir Vam bode v posameznih slučajih »Občinska Uprava«, ki bo prinašala bodisi v člankih bodisi v obliki odgovorov na vprašanja najtočnejša pojasnila.

Ad 6. Na to vprašanje bi morali priobčiti vsaj dva §§ vojnih predpisov I. dela.

Če ima dotičnik še živega očeta, oproščen bo le v tem slučaju, če bode oče spoznan nesposobnim za delo. Če nima več očeta, ampak mater, bo seveda oproščen, ampak le dokler služi kot vojak starejši brat. — V obeh slučajih pa mora dokazati, da vzdržuje stariše ali enega izmed obeh, oziroma brate in sestre.

Če je pa morda lastnik podedovanega posestva bo oproščen le, če to sam obdeluje in če posestvo lahko preživlja 5, a ne več kot 20 oseb.

To prošnjo je treba nasloviti le na okrajno glavarstvo. Glede oproščenja priobčimo dotične §§ v prihodnjih številkah »Občinske Uprave«. Pozdrav! F. K.

19. K. s. iz. dr. v G.

Vprašanje: Prosimo pojasnila kakšen je razloček med javnim in družbenim plesom? Nekatera društva prirejajo po naših krajih takozvane društvene plesse, ki so pristopni vsakomur, na katerih pa imajo posebne predprave društveni člani. S tem agitirajo na nelep način za svoja društva. Ali je to dopustno?

Odgovor:

V pravem pomenu besede bi bil društveni ples kot tak oni ples, ki ga priredi društvo za svoje člane. V resnici se pa danes razume pod društvenim plesom navaden javen ples, ki ga priredi kako društvo. Ker vstop k takim plesom ni omejen na člane društva, je to navaden javen ples, ki ima ime »društveni« samo od prireditelja. To je ravno tako, kakor če bi, recimo gostilničar Kolovrat priredil plesno veselico in bi se potem njegov ples imenoval »Kolovratarjev ples«. Dopustno je prirejanje takih »društvenih plesov« le tedaj, če ima dotično društvo v svojih pravilih tozadevno določbo, o prirejanju veselic in plesov.

20. Županstvo A.

Vprašanje: Ali sme občinske spise podpisavati tudi tajnik? — Katere stvari so pridržane edino le županu?

Odgovor:

Kranjski občinski red nima nikjer take določbe, kdo mora občinske listine podpisovati. Le § 53. obč. reda določa, da mora pisma, s katerimi se občina pravno-veljavno nasproti tretjim osebam kaj zaveže, podpisati župan in 1 svetovalec, dalje, da pisma, ki se tičejo opravil, za katere je treba privoljenja občinskega odbora ali pa deželnega odbora, podpisuje le župan, 1 svetovalec in 2 odbornika.

Le to so izrecno navedeni slučajji iz občinskega reda, ki se pa tičejo važnih pogodbenih listin, kakor na pr. dolžnih pisem, kupnih pogodb itd.

V ostalem je najpravičnejše, če podpisuje vse občinske listine, odločbe itd. le župan ali pa kateri izmed svetovalcev.

Po § 48 občinskega reda je pa mogoče, da občinski odbor napravi poseben opravični red, ki dopušča posamezne manj važne listine podpisavati tudi občinskemu tajniku.

21. Županstvo B.

Vprašanje: Virilistinja A. je svoj čas županstvu naznanila gospoda C. kot svojega pooblaščenca. Pozneje je to pooblastilo preklicala in naznanila družega kot svojega zastopnika v občinskem odboru. Ali je to dopustno?

Odgovor:

Gotovo sme vsakdo, ki da pooblastilo, isto svobodno preklicati in imenovati družega pooblaščenca. Ker nima občinski red glede tega splošno veljavnega izreka nobene izjeme, je seveda dopustno, da virilistinja imenuje za občinski odbor družega pooblaščenca, če je prvega pooblaščenca preklicala.

Razne vesti.

Laško vseučiliško vprašanje. Vlada je predložila državnemu zboru predlogo, glasom ktere se naj ustanovi italijanska pravna fakulteta na Dunaju. Slovenski poslanci so izjavili, da so s tako rešitvijo zadovoljni, nikakor pa ne dovolijo, da bi bilo laško vseučilišče v kraju, kjer bivajo Jugoslovani. Ker je vlada ugodila 800.000 Italijanom, smo Slovenci tembolj upravičeni zahtevati svoje vseučilišče v Ljubljani, ker štejemo vendar skoro poldrugi milijon duš. Sicer pa — kakor znano — je državni zbor zaključen in konečna rešitev še ni padla.

Predloga o socialnem (starostnem) zavarovanju. Vsled zaključenja državnega zbora padla je tudi ta vladna predloga pod klop. Sicer pa itak ni bilo pričakovati rešitve pred pretekom dveh let. — Večini naših čitateljev pa bode itak znano, da se je večina kmetijskih prebivalcev na shodu dne 31. m. m. v Ljubljani izrekla proti zavarovanju, kakor so storili tudi Poljaki. — Vsled tega bodo enako stališče s svojimi volilci zavzeli tudi slovenski poslanci v državnem zboru, ko pride predloga zopet na dan. V podrobnosti se mi sedaj ne spuščamo, ampak le konstatiramo dejstvo, — ker smo svoječasno priobčili tudi predlogo.

Gospodinjski tečaji za dekleta na kmetih. Za prireditev takih tečajev je vložil deželni poslanec in odbornik dr. Lampe v deželnem zboru nujni predlog, ki pa še ni mogel priti v razpravo. — Treba je nam Slovincem v prvi vrsti dobrih, razumnih in večjih gospodinj! Gospodinjske šole so najbolj urejene v Švici in sicer kot stalne; tam mora (v kantonu Freiburgu) vsako dekle po končani 6letni ljudski šoli še dve leti obiskovati gospodinjsko šolo. Deželni odbor kranjski je za sedaj sklenil, da poskusi s krajšimi tečaji s poukom v glavnih stvareh domačega gospodarstva. Če se taki tečaji pri nas udomačijo in uredijo in če bodo šli krajevni faktorji na roko, bi bili velikega pomena za napredek našega kmetskega prebivalstva.

Podpore rodbinam onih rezervistov in nadomestnih rezervistov, ki služijo sedaj v Bosni. Vse te rodbine imajo pravico do podpore in sicer že od 28. novembra 1908 počenši, torej od tistega dne, ko bi bili morali iti na dopust po končani študentski izobrazbi, pa so jih pridržali v aktivni službi. Pravico do teh podpor imajo — poleg starišev — žena, otroci, bližnji sorodniki, kakor bratje in sestre, in drugi, če jim je bil dotični vojak v podporo. — Dokazati pa je treba, da jih je vzdrževal s svojo plačo. Prošnje je treba vložiti pri okrajnem glavarstvu (v mestih z lastnim štatutom pri magistratu).

Ponemčevanje na c. kr. državni železnici. Nečuveno — in skoro bi ne verjeli, če bi ne bilo res! — postopa c. kr. državna železnica pri nameščanju službencev. Pa številke govore. V Trstu pri ravnateljstvu je med uradniki 22 Slovencev, a — 116 Nemcev; na proгах 92 Slovencev in 122 Nemcev; med poduradniki 140 Slovencev in 130 Nemcev. Med slugami je tudi 182 Nemcev. Vseh mest, kjer bi morali jesti kruh Slovenci, je 550 Nemcev, ki imajo seveda tudi vsa boljša mesta. Slovenec je po mnenju visoke žel. uprave le za pometača! Slovenski javnosti bo treba zavzeti odločno stališče.

Prošnje na deželni zbor. Zadnja leta se je v pisarni deželnega odbora nabralo na stotine raznih prošelj, ktere so bile v zadnjem kratkem zasedanju deželnega zbora predložene v rešitev. Deželni zbor je vse te prošnje izročil finančnemu odseku v poročanje. Kakor pa je že poročevalec o provizoriju dež. proračuna pojasnil v zbornici, finančni odsek vsled pomanjkanja časa pri najboljši volji ni mogel rešiti teh prošelj, ki pridejo torej na vrsto v bodočem zasedanju. Pač pa je deželni odbor pooblaščen dovoljevati podpore za vodovode, melioracije in ceste. Toliko v pojasnilo onim strankam, ki dan na dan izprašujejo deželne poslance, — zakaj niso rešene njihove prošnje.

Izseljevanje v večjem obsegu. Iz verodostojnih virov se poroča, da se namerava v prihodnjih mesecih in pa spomladi uprizoriti izseljevanje v večjem obsegu v združene ameriške države. Izseljevalni agenti namreč živahno agitirajo in obetajo izselnikom zlate gradove v deželah onkraj morja; v resnici pa je gospodarska kriza ostavila mnogo slabih posledic in pridobitne razmere so še vedno silno slabe in zaslužek je redek in pičel. Treba je torej velike previdnosti, da se ubogo ljudstvo ne zapelje v občutno škodo in nesrečo.

Važna razzodba upravnega sodnega dvora glede pasjega kontumaca pri steklini. Najvišje upravno sodišče je z razzodbo z dne 14. oktobra 1908., št. 9688, razzodilo, da se smejo psi, ki za časa kontumaca letajo prosto brez nagobčnika, ne samo v slučaju ulovitve, ampak tudi naknadno pokončati. S tem je izrečeno, da se smejo vsi psi, katere se zaloti na prostem ali na javnih krajih brez nagobčnika, gospodarju odvzeti tudi pozneje, da se jih pokonča, lastnika dotičnega psa pa se kaznuje po kazenskih določbah zakona zoper živalske kužne bolezni.

Stanje živalskih kužnih bolezni v avstro-ogrski državi leta 1908. Zdravstveno stanje med domačo živino v državi bilo je pretečeno leto v obče precej ugodno. Posebno zboljšalo se je stanje pri kugi v gobeu in na parkljih, pa tudi pri prašičji kugi, pri kateri je posebno nalezljivost zelo padla. Pljučna kuga pri govedih se v tem letu ni pojavila ne v Avstriji, ne na Ogrskem. Istotako se tudi goveja kuga ni pojavila v nobenem slučaju.

„Knjigovodstvo“ II. del. Spisal J. Podlesnik. založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, 1909. Cena vezani knjigi 6 K 20 h. Prvem delu sledil je letos omenjeni drugi del »Knjigovodstva«, poučne knjige, kot jih nimamo mnogo Slovenci. — Kdor se količkaj bavi s kreditnim poslom, mu bode knjiga neobhodno potrebna. Pa ne le za drugim, posojilnicam itd., ampak vsakemu posamezniku, zlasti našim občinam bode »Knjigovodstvo« dobrodošlo. Mal izdatek lahko utrpí vsaka občina, da si nabavi to knjigo.

O najetju deželnega posojila v znesku 10 milijonov kron. Zakonski načrt, ki je bil glede tega posojila sprejet v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora, je že znan našim čitateljem. Ni pa še vsem jasno, in marsikdo je morda posojilu celo protiven, ker ne umie, v kake svrhe se porabi ta znesek. Povemo, da se vsled tega posojila sedaj ne bodo zvišali davki: to je v prvi vr-

sti važno. Porabi se svota v namene, ki bode v prvi vrsti koristila kmetskemu stanu: za vodovodne zgradbe, uravnavo rek, potokov in hudournikov, osuševanje močvirnih zemljišč, za namakanje travnikov in sploh za stroge kmetijske melioracije; dalje za izboljšanje planin ter pašnikov, končno za ceste in pota.

V izvršbi so sledeči projekti (načrti):

1. za dobavo vode bo treba 754.300 K;
2. za projektirane, a še ne izvršene vodovode bo treba 5.057.910 K;
3. za vodovode, še ne rešene a v stavbenem uradu naročene, bo treba 3 milijone K. Skupno: 8.812.210 K.

Med večje naprave spadajo: Vodovod za Cerknico-Rakek, ki bo veljal 420.000 K; za Iško vas in okolico 126.000 K; za Kal in Neverke 79.000 K; za Runarsko 76.000 K; za Stari trg pri Črnomlju 234.000 K; za Trnovo 34.800 K; za Radeče 22.760 K; za Št. Lambert 31.000 K; za Brezje in okolico 162.000 K itd. Vrh tega pa je pripravljenih še nad 30 manjših projektov. Koliko pa bode stala uravnavo rek! Le pri Lazah do Litije in od Jesenic do Brezic bo treba 1.800.000 K; Kamniška Bistrica 1.260.000 K; Sora 425.000 K; Švica pri Horjulu 120.000 K; Grosuplje 160.000 K in nešteto drugih. Za cestne zgradbe morala bo dežela prispevati 2.115.000 K.

Gotovo je torej, da bode najetje tega posojila v prvi vrsti le v prid našemu kmetskemu ljudstvu in pa tudi celi deželi.

Avtomobili in motorna kolesa za orožne vaje. Rezervni častniki in sploh vojaški rezervisti, ki imajo bodisi avtomobil ali motorno kolo kot svojo last, in žele s tem vozilom opraviti svojo orožno vajo, kjer bodo prideljeni kakemu višjemu poveljstvu, naj se do konec meseca februarja letos prijavijo ustmeno ali pismeno pri pristojnem c. in kr. dopolnilnem okrajnem poveljstvu (v Ljubljani št. 17, v Celju 87, Trst 97, Celovec 7). Povedati je treba, koliko moč ima vozilo, katerega tipa je in pa če spada lastnik med rezerviste stalne armade ali domobranstva. Vse troške (tudi transporta) pred in po orožni vaji, plača erar, vrh tega pa še za obrabo avtomobila med vajo po 30 K na dan, za obrabo motornega kolesa pa po 6 K na dan kot odškodnino.

Za obveznike, ki morajo plačevati vojaško takso. Vsak vojaškotakсни obveznik se mora vsako leto tekom meseca januarja zglasti pri županstvu onega kraja, kjer je njegovo stalno bivališče. Zglasti se je treba bodisi osebno ali pa tudi pismeno, ter se dobivajo za slednji slučaj tudi predpisani zglastilni listki. Kdor zglastev opusti ali pa se prepozno zglasti, kaznuje se lahko z denarno globo do 50 K, v slučaju neizterljivosti pa z zaporom do 5 dni.

Previdnost z Ameriko! Iz Amerike se piše: Nekateri listi prinašajo dannadan gorostasne laži, da se vračajo boljši časi v Ameriki in da je dovolj dela. Temu nasprotno pa je žalostna resnica, da tava danes še na stoinstotisoče ljudi brez dela po ulicah in vse kaže, da bo letošnja zima ena najtrpkjših izza dolge vrste let za brezposelne delavce. Rojaki onstran oceana naj bodo previdni in naj nikar ne gredo vabljivim agentom na limanice.